

Kokain i utelivet

Marit Edland-Gryt

Sosiolog, PhD

Forsker ved Folkehelseinstituttet

RusPuls: Ung 2025, Oslo 6.november 2024

Knask eller knep endte med kokain for dansk åtteåring

Historie av NTB • 2 d • 1 min lesetid

HALLOWEEN: Pulveret som foreldrene først trodde var sukker, viste seg å være kokain. De tror stoffet havnet i kurven med halloweengodteri ved en feiltakelse. Illustrasjonsfoto.
© Beate Oma Dahle (NTB)

Publisert 12.09.22 08:00

Denne teksten er skrevet av to jenter som nettopp er ferdig på en videregående skole i Oslo. Dette er deres personlige erfaringer og meninger.

La oss gi dere et innblikk i en helt vanlig lørdagskveld. Vi plukker med oss en 6-pack med Tuborg og drar på jentevors i 19-tiden. Det er alltid

Kokainbruken øker i Norge

I en fersk rapport fra Folkehelseinstituttet (FHI) kommer det fram at kokainbruken blant unge vokser.

Vektorselskap om Oslo: – Utstrakt bruk av kokain blant gjestene

Vektorselskap sier at bruk av narkotika er godt synlig når de er ute på byen.

Advarer mot «FOMO-effekt»: – Viktig å ikke hause opp kokainbruk blant unge

Selv om kokain får mye oppmerksomhet er bruken av stoffet fortsatt lav i Norge, sier forskere. Her er seks spørsmål og svar om kokain.

BRUKEN ØKER: Mange eksperter uttrykker bekymring for økt kokainbruk blant unge i Norge de siste to årene. Samtidig advarer forskere om å hause opp omfanget fordi det kan gjøre at flere velger å prøve.

FOTO: NADIR ALAM / NRK

✉ Ingunn Andersen
Journalist

✉ Andrea A. Krüger
Journalist

✉ Tora Øgrim
Journalist

Kilde: Ekko spør
Vi rapporterer fra Ekko

Publisert 14. okt. kl. 12:51

edstaden etter at regjeringen lettet på de nasjonale
ina Helén Jäma / NTB

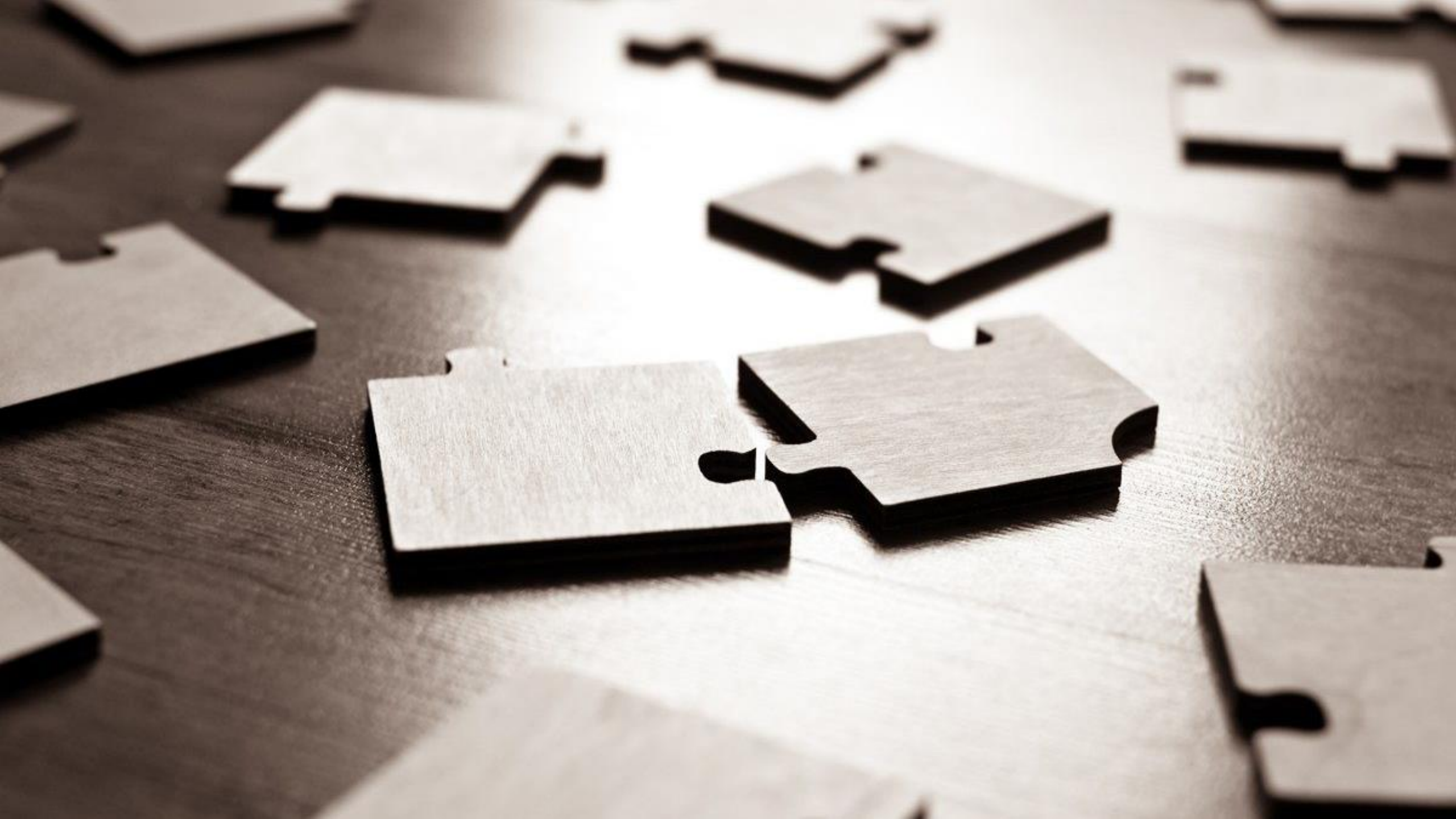
Hva er kokain?

- Sentralstimulerende, stimulerer sentralnervesystemet
- Fremstilles fra bladene i den søramerikanske kokabusken (*Erythroxylon coca*)
- Mer avhengighetskapende enn mange andre rusmidler

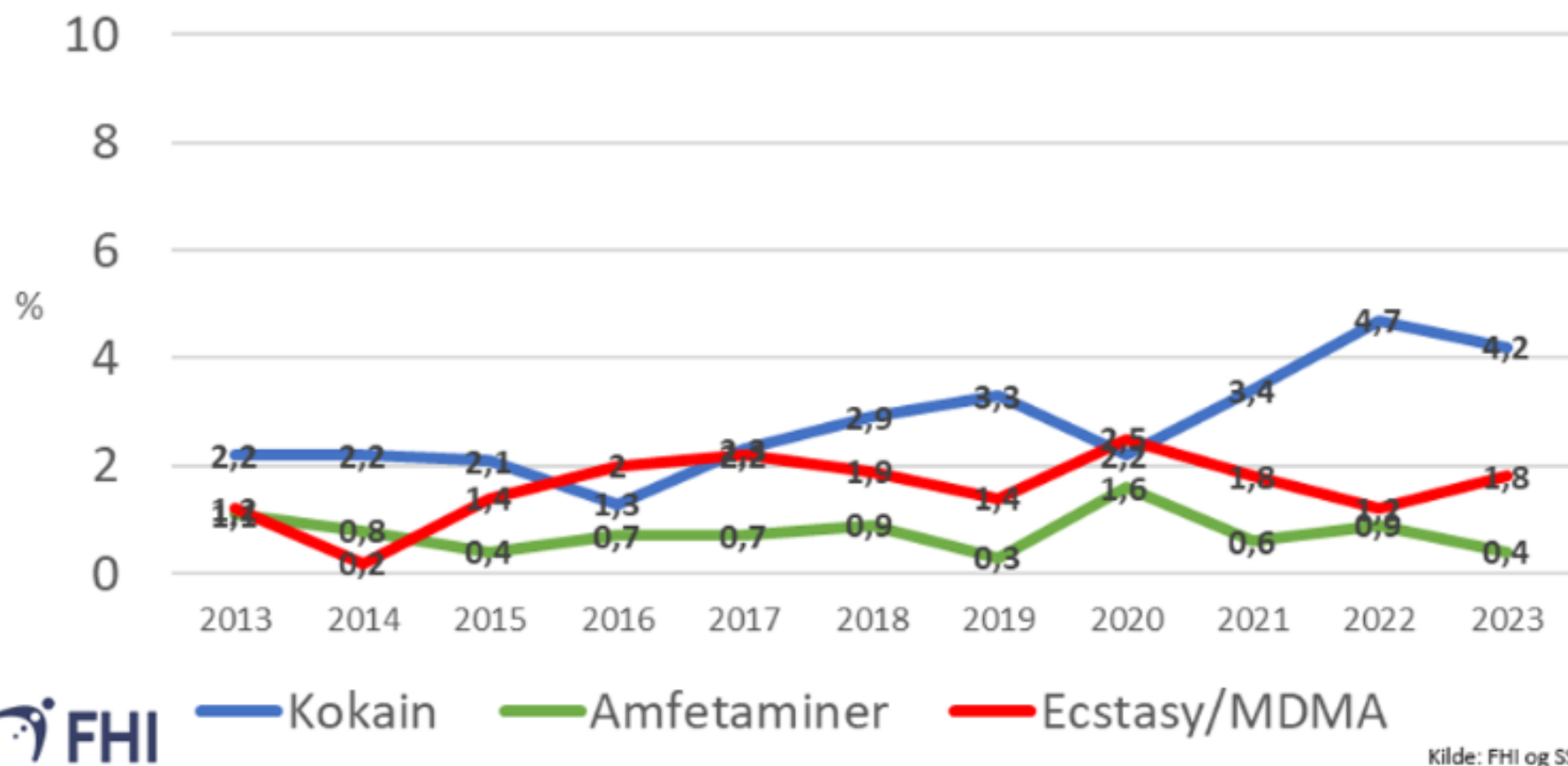
1931, Oslo: Revyvisa «Kokain»

«Jeg er så glad jeg synes at hele verden er min / traderade
rullan dei / for jeg har nettop tatt mig en en liten schnufs
kokain / traderade rullan dei / jeg var på café med han
Lammers / og fikk mig et pulver i schmug av en fyr / jeg tok
det med hjem på mitt kammers / da blev jeg så deilig og yr.»

Lalla Carlsen, Chat noir (tekst av Finn Bø)

Bruk av sentralstimulerende stoffer siste 12 mnd. Blant 16-30 åringer, 2013-2023

Figur 6: Andel i alderen 16-30 år som oppga å ha brukt kokain, amfetaminer eller ecstasy/MDMA i løpet av siste 12 mnd. i perioden 2013-2023. Kilde: FHI og SSB.

Crack-røyking sprer seg i rusmiljøene: – Helt nytt i Oslo og Norge

I høst begynte Oslo kommune å dele ut crack-piper. Bruken inne på Prindsen mottakssenter har økt hver måned siden.

Christina Livgard er fagspesialist ved Prindsen mottakssenter. I hånda har hun en pose med natron. De deles ut til brukere sammen med oppskrifter og crack-piper.

FOTO: HALLGEIR BRAASTAD / NRK

Kilde: Aftenposten

✉ Ragnhild Aarø Njie
Journalist

Vi rapporterer fra Oslo

Publisert 24. juli kl. 07:42
Oppdatert 21. okt. kl. 15:39

Ulike kontekster for rusmiddelbruk

Utelivsstudien (ved SIRUS/FHI) for å bedre kunnskapen om høyrisiko-grupper

Utelivsstudien

1. Gjennomført i 2014: Oslo
2. Gjennomført i 2017: Oslo + 6 byer på Østlandet

Presentasjon utarbeidet av Anne Line Bretteville-Jensen

Metode

Utelivsstudien 2014 og 2017

- Forskningsstasjoner utenfor 12 populære utesteder i Oslo (fredager/lørdager 23.00-03.00)
  - Deltakelse innebar spørreskjema for selvutfylling, avlevering av spyttprøve og alkometertest
  - Tilfeldig rekruttering av gjester
  - Forskningsstasjoner med 4-6 assistenter og en plassjef
  - **Rekruttering til kvalitative dybdeintervjuer i ettertid**
- Intervjuer av ansatte i utelivsbransjen
- Anonym deltakelse, studien godkjent av REK

Resultater for selv-rapportert narkotikabruk, Oslo 2014 vs 2017

SELVRAPPORTERT BRUK AV ILLEGALE RUSMIDLER I OSLO, 2014 OG 2017

Selvrapportert bruk av illegale rusmidler	Oslo 2014	Oslo 2017	Forskjell 2014-2017
Selvrapportert bruk (noen gang)	%	%	
Cannabis	66,5	62,7	=
Amfetaminer	15,7	11,6	↓
MDMA/ecstasy	20,6	22,6	=
Kokain	25,4	24,3	=
NPS ¹	8,3	1,8	↓
Selvrapportert bruk (siste 12 måneder)	%	%	
Cannabis	41,0	37,5	=
Amfetaminer	5,9	4,7	=
MDMA/ecstasy	10,9	14,2	↑
Kokain	14,6	14,4	=
NPS ¹	1,4	1,1	=

Merk: Pilene indikerer statistisk signifikant endring i pilens retning. Bred pil = p-verdien er <0,01, smal pil = p-verdien <0,05

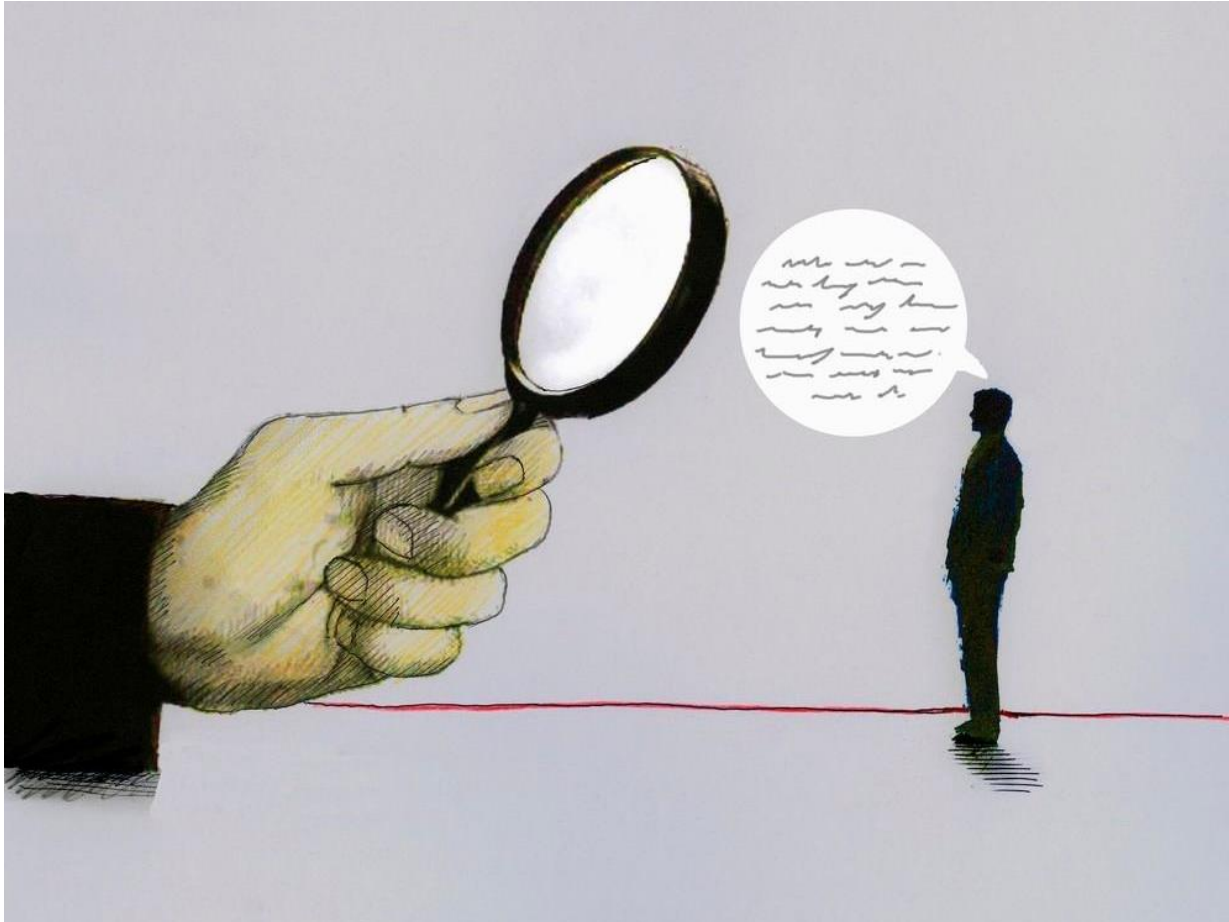
Hentet fra rapporten «Rusmiddelbruk blant folk «på byen» i Oslo og seks andre byer på Østlandet (Bretteville-Jensen et al. 2018)

2017

UTELIVSSTUDIEN 2017

Rusmiddelbruk
blant folk «på byen»
i Oslo og seks andre
byer på Østlandet

Dybdeintervjuer

Kilde: NTB Scanpix / NDLA

Cocaine Rituals in Club Culture: Intensifying and Controlling Alcohol Intoxication

Journal of Drug Issues

1–18

© The Author(s) 2021

Article reuse guidelines:

sagepub.com/journals-permissions

DOI: 10.1177/0022042620986514

journals.sagepub.com/home/jod

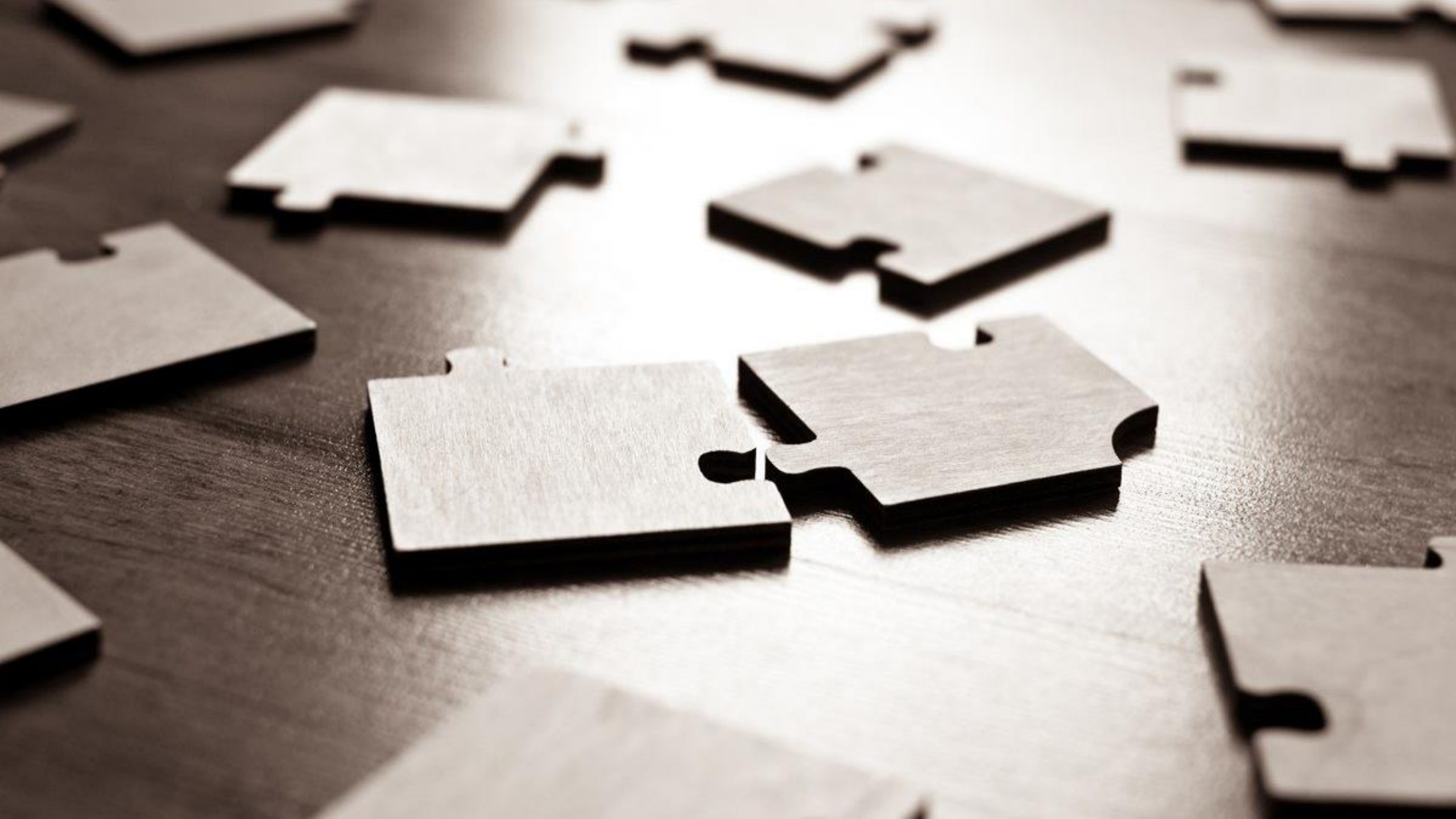
Marit Edland-Gryt^{1,2}

Abstract

Clubbing is an important part of the nighttime economy, and cocaine use is, for some young people, an essential part of this clubbing culture. However, the interaction rituals around the use of powder cocaine in this context remain understudied. This study is based on qualitative interviews with young adult recreational cocaine users ($n = 28$) and explores how they use cocaine in club settings, in relation to rituals and drinking culture. The analysis identified three main explanations for using cocaine: (a) unity with friends because of shared transgression, (b) the high as a “collective effervescence,” and (c) the possibility to control, extend, and intensify drinking to intoxication. These three explanations illustrate how cocaine rituals were deeply integrated in drinking-to-intoxication rituals, and how the illegality of cocaine use reinforced feelings of unity with friends. In the nighttime economy, cocaine use and its related rituals are used to intensify and control alcohol-fuelled partying.

Keywords

cocaine use, interaction rituals, controlled loss of control, alcohol, recreational substance use, young adults, intoxication

Data og metode

(Den kvalitative delen av Utelivsstudien)

- 35 dybdeintervjuer med unge voksne
- Rekruttert i utelivskontekst, intervjuet på dagtid
- Alder 20-34 år (gjennomsnittsalder 26 år)
- 40 % kvinner
- 28 av 35 hadde erfaring med bruk av kokain
- 31 av 35 hadde erfaring med bruk av MDMA/ecstasy
- Intervjuene varte rundt to timer i gjennomsnitt
- Alle intervjuene transkribert og kodet i HyperRESEARCH
- Studien er godkjent av REK (application No. 2014/192)

Rusmidler oppgitt brukt av deltakerne

cannabis, MDMA/ecstasy, cocaine, amphetamine, methamphetamine, heroin, LSD, GHB, 2C-B, 2C-E, 2C-I, ketamine, DMT, 25I-NBOMe, MDA, JWH-018, AM-694, spice, concerta, Ritalin, Lyrica, crystal meth, khat, shrooms, magic mushrooms (and other mushrooms), valium, kratom, poppers, mescaline, ephedrine, mephedrone, Bromo-Dragonfly, harmine and 5-MeO-DMT

Stereotypiske oppfatninger – behov for kvalitative studier

- **Kokain**
- MDMA/ecstasy
- Fokus på helse & risiko

Analyse

1

1. Unity with friends
because of shared
transgression

2

2. The high as a
collective
effervescence

3

3. To control,
extend, and
intensify drinking to
intoxication

1. Unity with friends...

I mean, I like to do it. While doing it with other people, one gets this bond, right [...] Right then and there, it's a nice thing to do together with others. [...] And then I can also recall, it's you again! We got it! (Rick)

... because of shared transgression

The first time we used, it was exciting, we wanted to be tough, on the edge, because it was more of a rush to do something illegal [...] You do something illegal, but you do it together, so it is exciting. You feel a bit naughty. (William)

“Emotional energy” (Collins, 1993)

“Sneaky thrills” (Katz, 1988)

2. «The High» as a collective effervesence

You feel extremely happy, and self-esteem is really high [...] My boyfriend and I become passionate when doing coke together (laughs). (...) and I can tell more fun stories. (Sylvia)

It's like the most expensive beer you can get. Not like "Oh, now I'm going to use drugs and get high". It's more like "Ah...let's do a line". (Henrik)

“Collective effervescence” (Collins, 2004, Tutenges, 2013)

3. To control, extend, and intensify drinking to intoxication

If someone has had a lot to drink and start to talk rubbish and may do something crazy or get angry and break windows, then one may take cocaine and get a bit steadier, and then you can continue the conversation. (Liam)

You do not lose control on cocaine. If it is the first time, and if you are drunk and mad, and take a key or a line, then you are awake and more balanced. (Terry)

“The desired state of intoxication” (Measham, 2002)

“Controlled loss of control” (Hayward, 2002, Measham, 2002)

Nøkkelen som ritual

Yeah, best to use the key, the key is sort of fun. When we stand outside and the bouncer comes, he might catch you, (then) you take out your keys [*makes sniffing sound*] and then it's ok. Instead of standing and trying to divide it into portions. (Emily)

« ... snorted a small amount of cocaine off a key.»

Lena Dunham i boken «Not that kind of girl, 2014»

Oppsummering

«Cocaine rituals in club culture»

- Deltakerne brukte kokain i utelivet til å kontrollere og intensivere fylla
- De ser på kokain både som et medium for kontrollert drikking, og for å feste hardere
- Ritualer viktig for bruken
- Stereotypiske fortellinger i stor grad motsagt
- Betydningen av kontekst
- Utfordringer: skader – avhengighet – økonomi – etiske aspekter ved produksjon og innførsel
- Kortsiktige vs langsiktige konsekvenser
- Kokainbruk i utelivet i Oslo viser et annet bruksmønster enn «simply searching for the high»

Majoritetsmisforståelsen?

- Fiktivt normpress

Advarer mot «FOMO-effekt»: – Viktig å ikke hause opp kokainbruk blant unge

Selv om kokain får mye oppmerksomhet er bruken av stoffet fortsatt lav i Norge, sier forskere. Her er seks spørsmål og svar om kokain.

✉ Ingunn Andersen
Journalist

✉ Andrea A. Krüger
Journalist

✉ Tora Øgrim
Journalist

Kilde: Ekko spør
Vi rapporterer fra Ekko

Publisert 14. okt. kl. 12:51

BRUKEN ØKER: Mange eksperter uttrykker bekymring for økt kokainbruk blant unge i Norge de siste to årene. Samtidig advarer forskere om å hause opp omfanget fordi det kan gjøre at flere velger å prøve.

FOTO: NADIR ALAM / NRK

Takk til

Samarbeidspartnere

- Sveinung Sandberg, UiO
- Willy Pedersen, UiO
- Anne Line Bretteville-Jensen, FHI (Utelivsstudien)
- Jasmina Burdzovic Andreas, FHI (Utelivsstudien)
- Linn Gjersing, FHI (Utelivsstudien)
- Johanna Gripenberg, STAD Stockholm (Utelivsstudien)
- Thomas Anton Sandøy, FHI (Rusundersøkelsen)
- Ingeborg Lund, FHI (Rusundersøkelsen)
- Jens Christoffer Skogen, FHI (SHOT)
- Ove Heradstveit, NORCE (SHOT)

OG TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN

Marit.Edland-Gryt@fhi.no

Teamet som utviklet Utelivsstudien Oslo 2014

- Anne Line Bretteville-Jensen (prosjektleder 2015-)
- Trond Nordfjærn (prosjektleder 2014-2015)
- Marit Edland-Gryt (ansvarlig kvalitativ del)
- Kristin Buvik (ansvarlig ansattedel)
- Johanna Gripenberg (STAD, Stockholm)
- Hallvard Gjerde (analyser spyttprøver)
- Elisabeth L. Øiestad (analyser spyttprøver)

Utelivsstudien: publiserte studier jeg har bidratt i

- **Edland-Gryt, M.** (2024). "At least I use magnesium before I go clubbing": Health perspectives, risk denial techniques, risk balancing and edgework in recreational club drug use (akseptert for publisering, *Qualitative Health Research*)
- **Edland-Gryt, M., Skjælaaen, Ø & Sandøy, T.A.** (2024). Ruse seg utover, innover eller bort? En sosiologisk organisering av illegal rusmiddelbruk (akseptert for publisering, *Tidsskrift for samfunnsforskning*)
- **Edland-Gryt, M.** (2023). Å mestre grenser. En sosiologisk studie av unge voksnes bruk av illegale rusmidler i utelivet. [PhD avhandling]. Universitetet i Oslo. <http://hdl.handle.net/10852/106511>
- **Edland-Gryt, M.** (2021). Cocaine Rituals in Club Culture: Intensifying and Controlling Alcohol Intoxication. *Journal of Drug Issues*, 0022042620986514.
- **Edland-Gryt, M.** (2021). Hva er det med kokain som gjør at det blir sett på som et ideelt rusmiddel i utelivet? [Tidsskriftet Forebygging.no](http://www.forebygging.no)
- **Edland-Gryt, M., Sandberg, S., & Pedersen, W.** (2017). From ecstasy to MDMA: Recreational drug use, symbolic boundaries, and drug trends. *International Journal of Drug Policy*, 50, 1-8.
- Gjerde, H., Nordfjærn, T., Bretteville-Jensen, A. L., **Edland-Gryt, M.**, Furuhaugen, H., Karinen, R., & Øiestad, E. L. (2016). Comparison of drugs used by nightclub patrons and criminal offenders in Oslo, Norway. *Forensic science international*, 265, 1-5.
- Nordfjærn, T., A. L. Bretteville-Jensen, M. **Edland-Gryt** and J. Gripenberg (2016). "Risky substance use among young adults in the nightlife arena: an underused setting for risk-reducing interventions?" [Scandinavian journal of public health](http://www.sjph.no): 1403494816665775.
- Nordfjærn, T., M. **Edland-Gryt**, A. L. Bretteville-Jensen, K. Buvik and J. Gripenberg (2016). "Recreational drug use in the Oslo nightlife setting: study protocol for a cross-sectional time series using biological markers, self-reported and qualitative data." [BMJ Open](http://www.bmjopen.com) 6(4).